

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z 4 marca 2022 r. (sygn. XI.543.84.2022.MS) dotyczące wstrzymania stosowania procedur zawracania do linii granicy i wydawania postanowień o opuszczeniu terytorium RP oraz podjęcia działań w celu wyeliminowania tych procedur z polskiego porządku prawnego, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Straż Graniczna, w trybie zgody szczególnej, o której mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*¹, umożliwia wjazd do Polski osobom ewakuującym się z terytorium Ukrainy przed wojną, niezależnie od tego, czy są one obywatelami Ukrainy czy też pochodzą z innych krajów. W ten sposób także osoby uciekające przed wojną, a nieposiadające stałego pobytu w Ukrainie, mogą wjechać do Polski celem organizacji powrotu do kraju pochodzenia lub innego kraju, w którym mają możliwość przebywać legalnie.

Jednocześnie jest monitorowane zagadnienie instrumentalnego wykorzystywania migrantów na granicy polsko-białoruskiej, w związku z którym zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego, wskazane przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, zmiany w przepisach ustawy oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. *w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych*². Mają one na celu uproszczenie procedury powrotu cudzoziemców przekraczających granicę w sposób nielegalny. Przedmiotowa procedura w pełni respektuje prawa cudzoziemca do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce.

Należy podkreślić, że funkcjonariusze Straży Granicznej, realizujący zadania bezpośrednio związane z ochroną granicy państwowej (jak również na terenie kraju), informują cudzoziemców o możliwości złożenia wniosku a także, zgodnie z dyspozycją art. 24 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*³, każdorazowo w przypadku wyrażenia przez cudzoziemca chęci złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium RP, również w sposób dorozumiany, przyjmują od niego tego rodzaju dokumenty. Zadania Straży Granicznej w tym zakresie zostały jednoznacznie sformułowane w ustawie *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* i brak jest możliwości zastosowania odstępstwa od tej procedury.

¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm. – dalej „ustawa”.

² Dz.U. 2020 poz. 435, z późn. zm.

³ Dz.U. 2021 poz. 1108, z późn. zm.

Ze względu na fakt, że przepisy obowiązujące w zakresie wydawania postanowień o opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zawracania cudzoziemców nielegalnie przekraczających granicę z Białorusi do linii granicy państwowej, w sposób bezwzględny nie mają zastosowania wobec osób poszukujących w Polsce ochrony międzynarodowej, należy stwierdzić, że są one adekwatnym i proporcjonalnym środkiem pozwalającym zarządzać nielegalną migracją na polskiej granicy państwowej. Jednocześnie należy pamiętać, że Polska jest związana prawem międzynarodowym i zobowiązana do ochrony granicy państwowej. Nadmieniam, że zawracanie cudzoziemca do linii granicy państwowej jest zawsze przeprowadzane w asyście funkcjonariuszy w sposób zapewniający bezpieczeństwo cudzoziemca oraz poszanowanie jego praw.

Z poważaniem

z up. Bartosz Grodecki

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/